

TRUDI JAEGER *Portfolio*

www.trudijager.no
trudi@trudijaeger.no

+47 55 12 28 05
+47 951 25 932

Straumevegen 45
N-5152 Bønes
Norway

There is No End to Madness

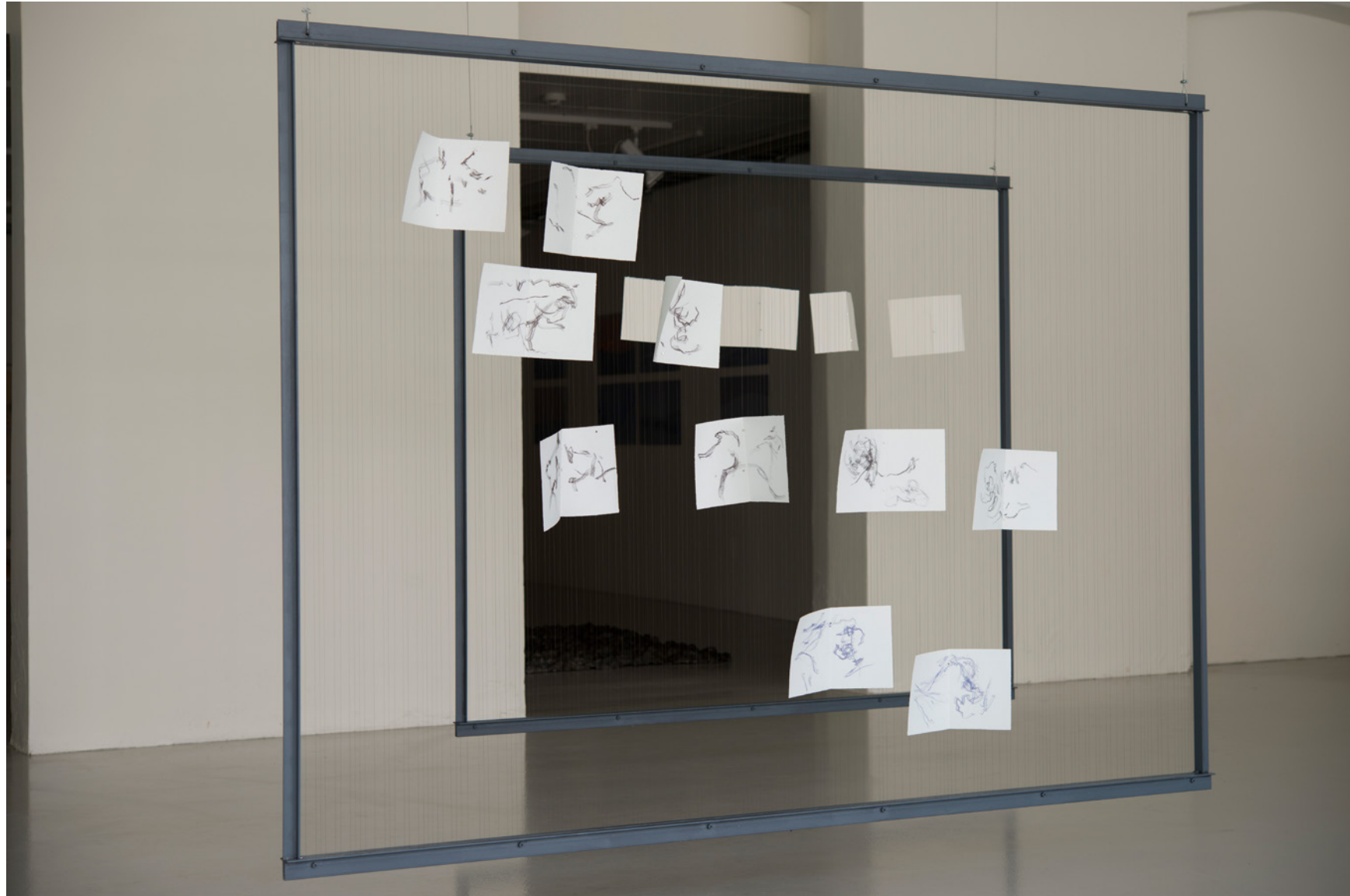
Turn

Thick With Flowers, fragrance everywhere

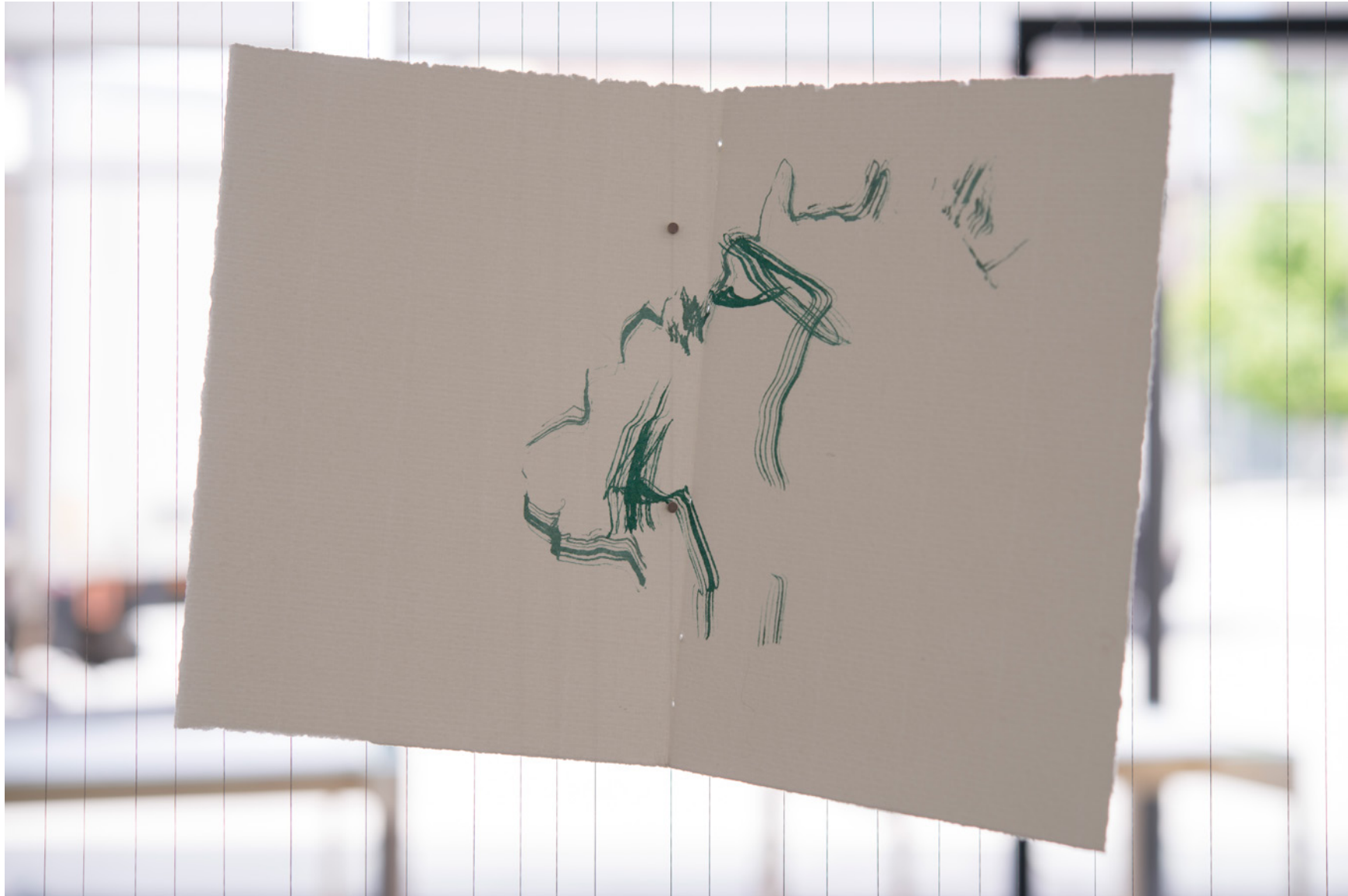

FRA UTSTILLINGEN INTERAKSJONER, VISNINGSROMMET USF VERFTET. 2013. To stålrammer med tråder: Innholdet ble forandret gjennom utstillingsperioden.

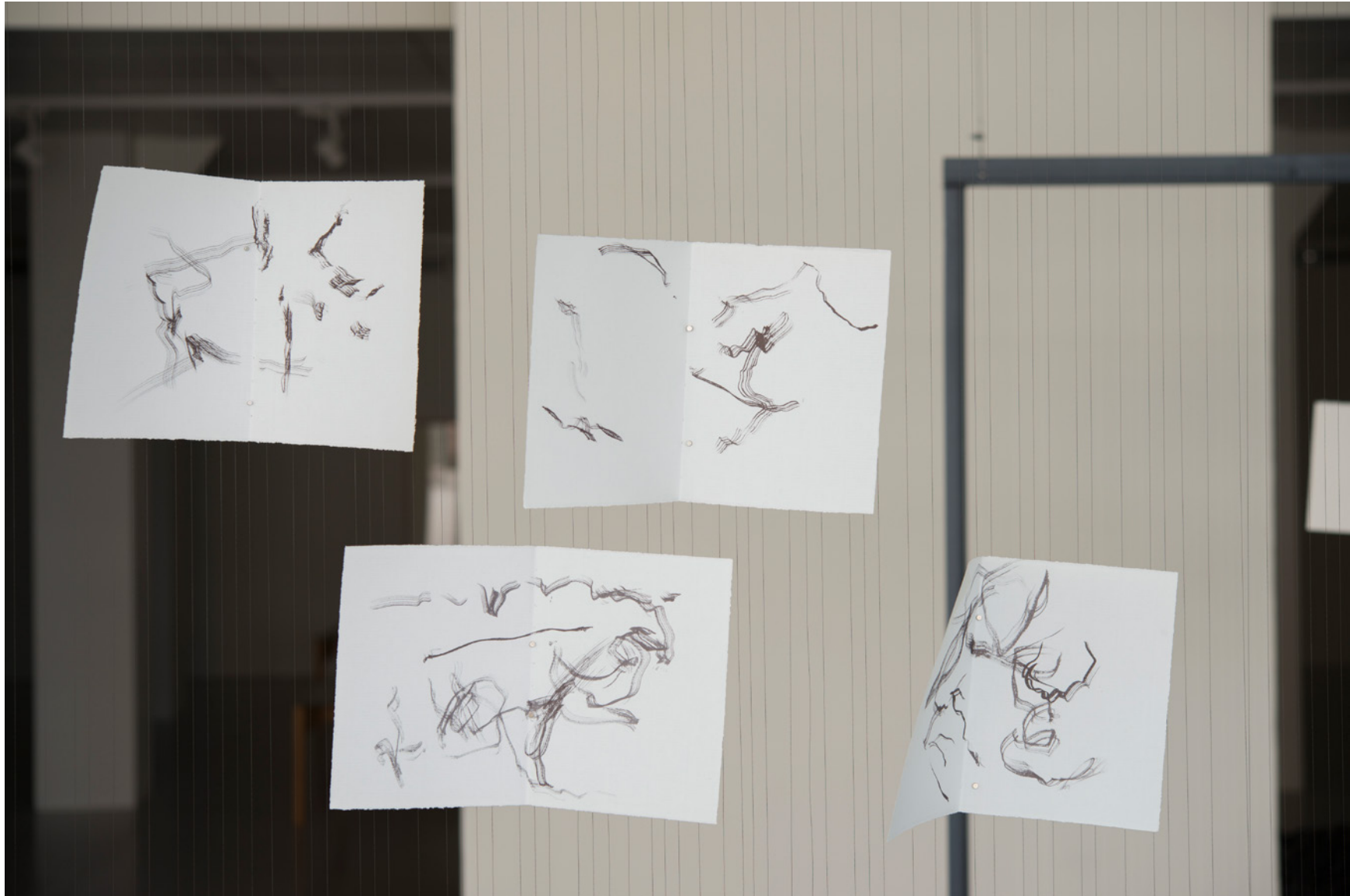
FRA UTSTILLINGEN INTERAKSJONER, VISNINGSROMMET USF VERFTET. 2013. To stålrammer med tråder: Innholdet ble forandret gjennom utstillingsperioden.

Tusjtegninger på grønt papir Inaba: (If I go away).

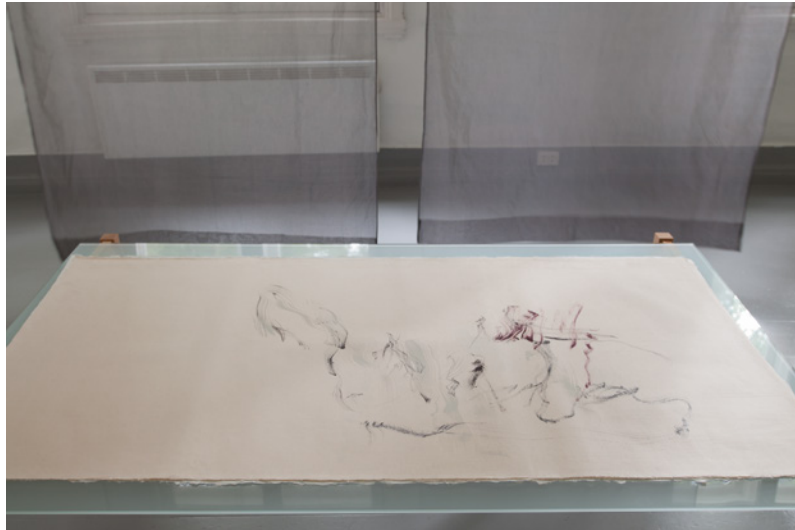
FRA UTSTILLINGEN INTERAKSJONER, VISNINGSROMMET USF VERFTET. 2013. To stålrammer med tråder: Innholdet ble forandret gjennom utstillingsperioden.

Tusjtegninger på Amalfipapir. I-IV.

FRA UTSTILLINGEN: TOUCHING DOWN – IMAGINATIONS, GALLERI LANGE GÅRDEN 2011

Still photos from performance 'Movements in time and Space'. 'Handling i tid og rom'.

FRA UTSTILLINGEN: TOUCHING DOWN – IMAGINATIONS, GALLERI LANGE GÅRDEN 2011

Still photos from performance 'Movements in time and Space'. 'Handling i tid og rom'.

SOMETIMES IT TURNS DRY AND THE LEAVES FALL BEFORE THEY ARE BEAUTIFUL 2011 I-III Penseletegning/olje på Seichosen Mitsumata 73.7 x 140cm

Sometimes It Turns Dry and the Leaves Fall Before They Are Beautiful I

SOMETIMES IT TURNS DRY AND THE LEAVES FALL BEFORE THEY ARE BEAUTIFUL 2011 I-III Penseletgning/olje på Seichosen Mitsumata 73.7 x 140cm

Sometimes It Turns Dry and the Leaves Fall Before They Are Beautiful II

SOMETIMES IT TURNS DRY AND THE LEAVES FALL BEFORE THEY ARE BEAUTIFUL 2011 I-III Penseletgning/olje på Seichosen Mitsumata 73.7 x 140cm

Sometimes It Turns Dry and the Leaves Fall Before They Are Beautiful II (detalj)

SOMETIMES IT TURNS DRY AND THE LEAVES FALL BEFORE THEY ARE BEAUTIFUL 2011 I-III Penseletgning/olje på Seichosen Mitsumata 73.7 x 140cm

Sometimes It Turns Dry and the Leaves Fall Before They Are Beautiful III

SOMETIMES IT TURNS DRY AND THE LEAVES FALL BEFORE THEY ARE BEAUTIFUL 2011 I-III Penseltgning/olje på Seichosen Mitsumata 73.7 x 140cm

Sometimes It Turns Dry and the Leaves Fall Before They Are Beautiful III (detail)

Lucent. Starting with Indigo I

Lucent. Starting with Indigo I (detalj)

Lucent. Starting with Indigo II

Lucent. Starting with Indigo II (detalj)

LUCENT. STARTING WITH INDIGO I-IV 2011 Penseltægning/olje på Seichosen Kozo 73.7 x 140cm

Lucent. Starting with Indigo III – Lucid Grey

LUCENT. STARTING WITH INDIGO I-IV 2011 Penciltegning/olje på Seichosen Kozo 73.7 x 140cm

Lucent. Starting with Indigo III – Lucid Grey (detalj)

LUCENT. STARTING WITH INDIGO I-IV 2011 Penseltgning/olje på Seichosen Kozo 73.7 x 140cm

Lucent. Starting with Indigo IV – Interlock

LUCENT. STARTING WITH INDIGO I-IV 2011 Penciltegning/olje på Seichosen Kozo 73.7 x 140cm

Lucent. Starting with Indigo IV – Interlock (detalj)

LUCENT. STARTING WITH INDIGO I-IV 2011 Penseltegning/olje på Seichosen Kozo 73.7 x 140cm

Lucent Starting with Indigo – Jasion: I like the Juiciness of Purple-Black.

Lucent Starting with Indigo – Jasione: I like the Juiciness of Purple-Black (detail).

Jasione Montana – Sheepsbit Scabious – Blåmunke

Low/short biennial, slightly hairy; no dead leaves at base. Leaves narrow oblong, untoothed but sometimes wavy, the upper unstalked. Fistulas blue, in globular heads, petal lobes narrow; May-September. Dry grassy places, heaths, sea cliffs, and shingle.

Det er de skrinneste markene som får farge av blåmunken, sandstrekningene med de sparsomme, fargeløse gresstråene, tørrmarkenes glisne og inntørkede gresstuer. Den strantede planten med rank Stengel og matt blåfiolette, kulerunde blomsterhoder er uanseelig, men der den fins i større mengder i åpent terreng, virker den som en blåaktig fargetone bortover bakken.

«It is always colour that is put into play, even when the drawing consists of merely one continuous stroke. Black brush drawings contain, in small, the same elements as coloured paintings; that is to say, differentiations in the quality of the surfaces unified by light.»¹ Henri Matisse (1869–1954.)

1. Jack. D. Flam (red.), *Matisse on Art*. Revised edition. Berkeley: University of California Press, 1995.

Å DEKOMPONERE ET ROM – KRONOTOPIEN I TRUDI JAEGERES BILLEDVERDEN

Av Synnøve Vik, kunsthistoriker

Å utforske rom er sentralt i Jaegers praksis, manifestert i tegninger og malerier, og i presentasjonen av dem. Hun har en særegen kunstnerisk stemme, som stadig videreutvikles i nye prosjekter, men som alltid beholder sin klang. Dette viser seg i utstillingsprosjekter som *Touching Down* i 2011 og utstillingen *Interaksjoner* i samarbeid med Carl Martin Hansen i 2013, men også så tidlig som *Umbrian Sequences* i 2003.

Utstillingen *Touching Down* var første fase av langtidsprosjektet «Small house – a Place in Space». Utstillingen bestod av serier av tegninger og malerier i nye format, på japansk papir og lerret, fra 2009 og fremover. I tillegg til malerier på vegg ble tegninger presentert lagvis over hverandre på bord i utstillingen, en utstillingsteknikk som har blitt en viktig del av opplevelsen av verkene. Gjennom det øverste arbeidet skimter man de underliggende. Kunstneren var tilstede i galleriet på utvalgte datoer, for det man kan kalle performancer, stille visninger av de underliggende bildene. Her fikk betrakteren oppleve relasjonene og dynamikken i de ulike seriene, og rommet mellom betrakter og verk ble aktivert. Performancene kan slik sees som en naturlig videreføring av penselstrøkene.

Jaegers prosessorienterte form for tegning er tett forbundet med «action painting», og er i seg selv å ligne med en mediativ performance. Ulike papirsorter berøres så vidt av penselen, på flere måter og i forskjellige tempi. Improvisasjon er for det meste intuitiv, men en usynlig struktur kan likevel sies å være til stede i Jaegers tegninger. I prosessen følger hun hele tiden et organiserende system, og bildene viser en form for formalitet, et bevisst valg av tyngde og plassering av strøk som bygger opp omkring en tonal klang. Fargene rommer subtile forskjeller, og lyset understreker forskjellene i de ulike papirkvalitetene. Fargevalget er gjennomgående dempet. Penseltegningen er sentral i Jaegers kunstnerskap. Den franske maleren Henri Matisse (1869–1954) beskrev sine egne penseltegninger og den spesielle betydning de hadde for ham, som et medium som hadde alle maleriets kvaliteter: «It is always colour that is put into play, even when the drawing consists of merely one continuous stroke. Black brush drawings contain, in small, the same elements as coloured paintings; that is to say, differentiations in the quality of the surfaces unified by light.»¹ Ordene er beskrivende også for Jaegers tegninger, hvor penselstrøkene synes å ha en unik evne til å fange lys og sette overflaten i bevegelse.

Å DEKOMPONERE ET ROM – KRONOTOPIEN I TRUDI JAEGERES BILLEDVERDEN

Av Synnøve Vik, kunsthistoriker

Rommets poetikk

Den franske filosofen Maurice Merleau-Ponty (1908-1961) skriver i boken *The World of Perception* om rom, og om taktile berøringer av rom. Han refererer til en annen kunstner, Paul Cézanne, som ifølge Merleau-Ponty: «[...] remarked that 'as soon as you paint, you draw' by which he meant that neither in the world as we perceive it nor in the picture which is an expression of that world can we distinguish absolutely between, on the one hand, the outline or shape of the object and, on the other, the point where colours end or fade, that play of colour which must necessarily encompass all that there is: the object's shape, its particular colour, its physiognomy and its relation to neighbouring objects.»² Med andre ord kan vi verken i virkeligheten eller i kunsten skjelne forskjellen mellom selve omrisset av formen, fargen og penselstrøket. Betydningen av fargespillet og det umulige i å differensiere strek fra form speiles i Jaegers tegninger og malerier, hvor mye de ellers skiller seg fra Cézannes fargeflater. I Jaegers arbeider har strøkene på en og samme tid en letthet og en tyngde, to motsetninger som spiller sammen og løfter formene fra papiret. Strøk og form, omriss og innhold er ett. Dette henger sammen med hvordan Jaegers arbeider tar utgangspunkt i lysets skjørhet idet det berører et rom. Hun er opptatt av hvordan rom blir til, hvordan rom blir fylt, og hvordan vi opplever dem, noe som tydelig kommer til uttrykk i bildene. Kunstverkene er improvisasjoner over hverdagen, tett forbundet med en utforskning av vår tilstedeværelse i rom og i verden.

En slik improvisasjon over hverdagen, over rom og steder som omgir oss, gjør det naturlig å trekke frem boken *The Poetics of Space* hvor den franske filosofen Gaston Bachelard (1884-1962) skriver om fenomenologi og arkitektur; nettopp om hvordan våre omgivelser fremtrer for oss. Bachelards utgangspunkt er basert på våre levde, hverdagslige erfaringer med arkitektur. Han beskriver en «architecture of imagination», hvor han oppfordrer arkitekten til å skape arkitektur basert på hvordan den vil erfares og oppleves av menneskene som skal bruke den, og der arkitekturen gir rom for fantasien.³ Gjennom undersøkelser av hva et rom kan være, av tilstedeværelse og av hva som er tilstrekkelig til å fylle et rom, bruker Jaeger en tilsvarende metode i sine tegninger og malerier. Denne første fasen i Jaegers langtidsprosjekt «Small House – A Place in Space» har fått tittelen *being-there*.

I 1951 bygde arkitekten Le Corbusier et sommerhus i sør-Frankrike, som fikk navnet *Le Petit Cabanon, Roquebrune-Cap-Martin*. Bygningen måler kun 3,66 m x 3,66 m. I søken etter de ideelle omgivelser for mennesket fant Le Corbusier det absolutte minimumsarealet et menneske kan leve på. Trudi

Å DEKOMPONERE ET ROM – KRONOTOPIEN I TRUDI JAEGER S BILLEDVERDEN

Av Synnøve Vik, kunsthistoriker

Jaeger har funnet frem til et nytt konsentrasjonspunkt – en liten hytte ved et vann, knapt større enn *La Petit Cabanon*, som et både konkret og metaforisk utgangspunkt for imaginasjonens arkitektur, og for tilstedeværelse.

Jaegers kronotopier

Kunstnere, arkitekter, geografer og samfunnsplanleggere har gitt oss en mengde ulike fortolkninger av landskap og rom. Siden studiedagene ved St. Martin's School of Art i London har Jaeger tatt utgangspunkt i spesifikke steder i sine tegninger og malerier. Men et sted er først og fremst noe hun henvender seg til, som et romlig konsentrasjonspunkt som hun åpent fortolker.

Jaegers billedverden er først og fremst åpen, i bevegelse, og antyder gjerne en pågående prosess. Dét er en uforbeholden styrke ved hennes kunstneriske virke, og gir rom for flere spennende lesninger. Likevel kan vi gjennom hennes kunstneriske produksjon til nå spore noen tydelige, gjennomgående trekk: Ved å anvende begrepet *kronotopi* kan vi åpne opp for en forståelse av hennes verk som en særegen manifestasjon av – og spill med – tid, sted og rom.

Begrepet *kronotopi* ble introdusert av den russiske lingvisten og litteraturteoretikeren Mikhail Bakhtin (1895–1975) som benyttet begrepet til å sette det uatskillelige båndet mellom *tid* og *sted* i kunstens første rekke, som de to dimensjonene subjektet til en hver tid er plassert innenfor, og som det dermed alltid må forholde seg til. Med Bakhtins egne ord refererer *kronotopi* til «the intrinsic connectedness of temporal and spatial relationships that are artistically expressed.»⁴ Uansett hvor og til hvilken tid vi befinner oss, det kan være hjemme, på gaten eller stående foran et kunstverk på et galleri, befinner vi oss innenfor tid-sted koordinater som i sin tur knytter oss til et her og nå som skiller seg fra alle andre mulige kombinasjoner av tidspunkt og sted. Slike øyeblikk er det Jaeger griper og formidler. Men denne kronotopen involverer også betrakteren, som integreres og skaper nye konstallasjoner av tid og sted, her og nå. Jaeger undersøker gitte situasjoner, og lar ulike tidspunkt, steder og romlige opplevelser møte hverandre på papiret. Heller enn å representere tid, sted og rom på tradisjonelt vis presenterer hun samspillet mellom ulike kronotoper og seg selv, mellom dem og betrakteren.

Innenfor lingvistikken kalles den tråden som avgrenser subjektet innenfor tid-sted for *deixis*: ordene *jeg* og *deg* skilles for å lokalisere person, *her* og *der* skilles for å lokalisere taleren i rom, og *nå*

Å DEKOMPONERE ET ROM – KRONOTOPIEN I TRUDI JAEGERES BILLEDVERDEN

Av Synnøve Vik, kunsthistoriker

og *da* skilles for å lokalisere en hendelse i tid. Innenfor disse posisjonene dannes subjektet. I Trudi Jaegers verk kommer dette til uttrykk i dialogiske landskap der avgrensingen av subjektet hele tiden er i bevegelse. Kontinuerlig i Jaegers kunstneriske produksjon har tilsynelatende tilfeldige – men likefullt meningsfulle og høyst bevisst plasserte – streker, strøk og farger forholdt seg til hverandre og påvirket hverandre. Hennes bilder har det til felles at de er avhengig av betrakteren for at syntaksen skal fullbyrdes, slik toner trenger hverandre for å bli et helt musikkstykke. Dette tydeliggjøres gjennom hennes arbeid med serier hvor format, materiale og fargeskala går igjen, for slik å danne et felles utgangspunkt for det enkelte verks uttrykk. I denne prosessen hender det at hun har vist tegningene og maleriene lagvis på bord i visningsrommet, der hun har endret på rekkefølgen underveis i utstillingsperioden, for første gang i utstillingen *Works on Paper* i 2006 med seriene *Autumn Drawings* og *Isola*. Papirets uklare gjennomskinnelighet gir inntrykk av en skjør balanse i tidens, stedets og rommets kontinuitet, både i hvert enkelt bilde og dem imellom. Bevegelsen i tid og rom synliggjør en saktmodig rastløshet i bildene, og forsterker tilstedeværelsen og betydningen av kronotopen i hennes arbeider. Tilstedeværelsen og minimaliseringen av tid, sted og rom minner ikke så rent lite om moderne poesi, og det er da også flere forbindelser mellom Jaegers tegninger og poesi. Et av verkene i utstillingen har lånt tittelen fra den amerikanske poeten William Carlos Williams' (1883–1963) dikt *Sometimes It Turns Dry and the Leaves Fall Before They Are Beautiful* (1944). Williams lyriske interesse lå i selve språket og i de mest hverdagslige ting. Diktet refererer til det unge løvet som dør før det får sine vakreste farger. I Jaegers verk antyder tittelen en mer samfunnsaktuell referanse, hvor det hverdagslige får uttrykke det uutsigelige.

Sted som prosess

Den britiske kulturgeografen og sosiologen Doreen Massey (f. 1944) har inspirert kunstnere og arkitekter gjennom sin forskning der hun kombinerer filosofi og samfunnsvitenskap. Massey definerer steder som dynamiske prosesser uten en entydig identitet. Hun vektlegger betydningen av *place*, ikke i som et statisk og tidsbestemt sted men som en *prosessuell* størrelse. Hennes stedsbegrep har mange identiteter i motsetning til én, og ikke minst – det er ikke avgrenset med en tydelig inndeling i hva som er innenfor og utenfor. Et sted er ifølge Massey på ingen måte nøytralt, fastfrosset eller på forhånd definert, men står i et naturlig og uunngåelig avhengighetsforhold til tid. Av den grunn vil stedet også alltid være i endring.

Å DEKOMPONERE ET ROM – KRONOTOPIEN I TRUDI JAEGERES BILLEDVERDEN

Av Synnøve Vik, kunsthistoriker

Masseys filosofi om stedet settes gjerne i sammenheng med Bakhtins kronotopibegrep. Heller enn å vektlegge den usikkerhet som kan følge med det variable i tid-sted kronotopen har Massey formulert en progressiv stedsforståelse, der det er nødvendig å tenke vår opplevelse av sted på nytt. En slik kort introduksjon av Bakhtins kronotopibegrep og Masseys teori om sted kan gi en idé om hvordan en kan gripe an helheten i Trudi Jaegers prosjekter. Hennes tegninger og malerier kan sees som dekomponerte rom som insisterer på sin tilstedeværelse i tid, sted og rom og krever det samme både av kunstneren selv og betrakteren. Bildene hennes peker mot vår forståelse av steder og lokalitet i dag, og hvordan vi posisjonerer, relaterer og definerer oss i forhold til – og ut i fra – våre omgivelser. Betrakteren blir oppfordret til å stille spørsmålet: Hvordan kan vi tenke et steds *karakter* i en tid da alt er globalt og alt er i endring? Massey hevder at vi trenger en *global* forståelse av sted, der stedet ikke er avgrenset og satt, men heller – som i Trudi Jaegers verk, et konsentrasjonspunkt for dekomponering av kronotopien, der omgivelsene både lokalt og globalt spiller en rolle:

It is a sense of place, an understanding of 'its character', which can only be constructed by linking that place to places beyond. A progressive sense of place would recognize that, without being threatened by it. What we need, it seems to me, is a global sense of the local, a global sense of place.⁵

Hverdagens musikalitet

En særegen følelse for sted som konsentrasjonspunkt kommer også til uttrykk i hennes seneste arbeider, skapt i løpet av 2012 og 2013, under og etter to lengre opphold i Roma. Hun tilbrakte mye tid i parken Doria-Pamphilij, og vandret over flere dager i det hellige området rundt Via Appia Antica, regionen som er åsted for mange av de antikke mytene og legendene, og inn i Via dell'Almone i området kalt Valle della Caffarella, etter romernes hellige elv. Fra sitt rom i Circolo Scandinavo hadde hun utsikt til den hemmelige hagen, Giardino Secreto, i Villa Farnesina, en hage hun også besøkte ved flere anledninger. Med utgangspunkt i disse opplevelsene jobbet hun frem en rekke tegninger som har blitt viktige utgangspunkt for hennes seneste arbeider, og som ledet mot utstillingen *Interaksjoner* på Visningsrommet USF, Bergen, hvor hun ti år tidligere stilte ut *Umbrian Sequences* i 2003.

Trudi Jaegers 2013 utstilling *Interaksjoner* tematiserte tid, musikalitet, nerve, gjentakelse og atmosfære – landskap og kartografi. Tiden ble gradvis og delvis avdekket. Den nyeste serien tegninger har

Å DEKOMPONERE ET ROM – KRONOTOPIEN I TRUDI JAEGERES BILLEDVERDEN

Av Synnøve Vik, kunsthistoriker

fikk tittelen *Roman Drawings*, og bestod av korte serier med to – tre tegninger som spilte med hverandre, og var installert som et partitur hvor de ulike tegningene overlappet ulike motiver. Utstillingen ble en videreføring og utvikling av prosjektet *Touching Down. Imaginations*. I dette prosjektet koblet hun sammen ulike tegnemedier på ulike typer papir med varierende format. Relasjonene og dynamikken mellom de ulike seriene og papirkvalitetene fanget lyset på forskjellige måter, og slik aktiverte hun rommet mellom tilskueren og arbeidet. Som i tidligere prosjekter hadde tegningene sine utspring i ulike steder og erfaringer, men bar denne gang preg av en enda tydeligere minimalisering. Dette kom blant annet til uttrykk i en utforskning og videreutvikling av samspillet mellom det vertikale og det horisontale både i bildene og i utstillingsrommet. Det romlige fortsetter å spille en sentral rolle, da arbeidene ble vist på lave bord som er spesielt konstruerte til formatene hun benytter seg av. I tillegg ble to vertikale stålrammer suspendert i rommet og fylt med små visuelle notater. Veggene besto av delikate vertikale tråder hvor de små tusjtegningene ble vevet inn og komponerte for å skape en slags partitur. Assosiasjonen til partiturer ble ytterligere realisert av at det, som i utstillingen på Galleri Langegården, fant sted stille visninger foran et publikum i utstillingsperioden, hvor noen av de underliggende eller skjulte arbeidene ble vist i sin helhet. Hennes improvisasjon tar steget fra papirets rom til stedets rom og videre til det sosiale rom i det hun inngår i et eksperimentelt samspill med musikere, hvor de tre respektive stemmene – tegning/stille visning, sang og instrument, kobles sammen. Slike musikalske happenings og improvisasjoner ble arrangert underveis i utstillingsperioden, i et samarbeid som også involverte kunstner Carl Martin Hansen. På denne måten åpner Trudi Jaegers dekomponering av landskapets og stedets kronotop opp for å knytte stedet til andre steder og mennesker på nye måter. Stedets kronotop videreutvikles og utforskes gjennom nye kunstprosjekter, nå også med et lydlandskap som utgangspunkt. Tid, sted og rom vil fortsette å flette seg inn i hverandre, løses opp, og skape stadig nye møtepunkter for betrakteren, manifestert i Trudi Jaegers billedverden, i et eget tempo og med en helt egen klang.

1. Jack. D. Flam (red.), *Matisse on Art. Revised edition*. Berkeley: University of California Press, 1995.
2. Maurice Merleau-Ponty, *The World of Perception*. London: Routledge, [1948] 2008, side 51.
3. Gaston Bachelard, *The Poetics of Space*. Boston: Beacon Press, [1958] 1994.
4. M.M.Bakhtin, 'Forms of Time and of the Chronotope in the Novel', i *The Dialogic Imagination: Four Essays by M.M.Bakhtin*, red. Michael Holquist. Austin: University of Texas Press, 1981, side 84. For en diskusjon om kronotopikonseptets relevans for samtidskultur, se Esther Peeren, *Bakhtin and Beyond: Intersubjectivities and Popular Culture*. Stanford, CA: Stanford University Press, 2007.
5. Doreen Massey, 'A Global Sense of Place' i *Space, Place and Gender*. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1994.